

и „приобщаване към обществено-полезен труд“ като ги настанява на работа във фабрики и заводи. В отделни случаи успява, но в повечето – не! „... Руска Василева... която някога е била опасна и опитна крадла, но сега (1965), вече е 20 годишна, станала добра работничка в комбината „Дунавска коприна“ в Русе...“ (Колев 2003: 241).

Контактите и взаимоотношенията между циганите и околните са особено тясно преплетени в *развлекателната сфера*. Дресирането и разиграването на животни, музиката, танцът е специализирана дейност, свързана с определени професионални умения. Тези специфични занятия поставят владеещите ги в определена позиция от една страна в обществото, а от друга – в собствената общност. Те са хора с особен социален и личностен статус. За да се случи общуването, изпълняват поръчваните от околните желания. Отношението към тях е двойствено – обслужвайки със своя труд другите, те са с нисък статус, но са високо ценени заради специфичната си работа. За общността са свои заради произхода, но са чужди, защото излизат извън нея и контактуват с нецигани. Това активно общуване извън етническата група разширява хоризонта, осигурява им добро материално обезпечаване, дава им престиж. За околните обаче са чужди както заради етническия произход, така и заради специфичната си позиция на обслужващи този, който им плаща.

Тези занятия на циганите/ ромите са забавление за околните, но са прехрана за самите тях.

Д्रेसирането на мечки, воденето и разиграването им е едно от най-старите занятия на циганите. Още през първата половина на XIV век патриархът на Константинопол Анастасий I предупреждава с писмо вярващите, че са недопустими връзките и контактите с атциганиците водачи на дресирани мечки и да не ги пускат в къщите си. Общо 70 цигани-мечкадари се посочват през XVII век в десети еснаф от списъка на еснафите в Истанбул. Минавайки през българските земи през 1740 г., австриецът кап. Шад преди Карнобат вижда „Циганите, които се бяха разположили на катун съвсем наблизко, караха две мечки да играят на пътя ни под звука на няколко дайрета, акомпанирани от песните им“ (Иванова, Кръстев 2008: 168).

Преди и след Освобождението мечкадари са главно влашки цигани (рудари) и част от българските цигани в махала Галата на Карнобат. Румъноезичните рудари/ лудари (урсари/ мечкадари и лингурари/ копанари) масово се разселват по българските земи след официалната отмяна на робството в Дунавските княжества Влашко и Молдова през 1856 г. Миграциите на циганите рудари/ копанари продължават и през следващото столетие.

За мечкадари, отседнали за кратко през 1862 г. в с. Арабаджиево